

BASIC ASSESSMENT AND WATER USE LICENCE APPLICATION FOR THE

Proposed new Vaalbank Switching Station and 2 x 88kV Power Lines

DEA REF: 14/12/16/3/3/1/944

**Comments and Responses Report
Draft Basic Assessment Report****Version 1**

The Comments and Responses Report (CRR) captures the comments and issues raised by stakeholders during the Announcement phase for the proposed new Vaal Switching Station and 2 x 88kV Power Lines.

As part of the announcement, a Background Information Document (BID), with a comment and registration sheet was posted and distributed to potentially interested and affected parties during July 2013. The BID was also handed out and site notices were put up during August 2013. An advert was also placed in various newspapers.

TABLE OF CONTENTS

1.	SOCIAL RELATED COMMENTS	1
2.	OTHER RELATED COMMENTS.....	2

	COMMENTS, QUESTIONS AND ISSUES	COMMENTATOR(S) SOURCE(S)	RESPONSE(S)
1. SOCIAL RELATED COMMENTS			
1.1	<p>Ek is 'n 70 jarige ongetroude dame en die huurinkomste van die lande is my leef inkomste. Indien die lyne soos aangedui op kaart deur die lande gaan, gaan dit my inkomste verminder. Daar is al soveel serwitute op die plaas met toegangspaaie ens, wat my sleg beïnvloed. Ek stel voor dat <u>as</u> die lyne van Makhalu af moet kom dan kan dit deur my buurman se kamp geneem word aangesien daar net soms wild loop.</p> <p>Ek sien regtig nie kans om die lyne deur my lande te laat loop nie.</p> <p><u>English translation</u></p> <p>I am a 70 year old lady and the income from the renting of my fields is life line. In the event that the line as indicated on the map goes through my fields it will reduce my income. There are already so many servitudes on my farm with access roads etc that badly influences me. I suggest that if the line must come from Makhalu then it can be taken through my neighbour's camp [property] as game is present there only sometimes.</p> <p>I really do not want the lines to to run across my fields.</p>	<p>De Kock, Wilna Landowner Vaalbank 238 Portion 2 BID Registration Form</p>	<p>Kennis word geneem van die feit dat u huurinkomste u leefinkomste is en indien die kraglyne deur die landerye gaan dit u inkomste sal beïnvloed. Hierdie kommer is aan ons Sosio-ekonomiese spesialis deurgestuur vir inagneming.</p> <p>U voorstel dat die voorgestelde 2 x 88kV kraglyne op die buurplaas, wat 'n wild plaas is, geplaas moet word sal tydens Me Aisling Dower se veldbesoek ondersoek word waarna ons terugvoer aan u sal gee.</p> <p>Alternatief A is voorgestel as n gevolg van die feit dat dit tegnies makliker is om te bou en om die impakte te verminder.</p> <p><u>English translation</u></p> <p>Notice has been taken of the fact that your rent income is your life line and if the powerline is taken through the fields it will impact on your income. This concern has been given to the socio-economic specialist for consideration.</p>

	COMMENTS, QUESTIONS AND ISSUES	COMMENTATOR(S) SOURCE(S)	RESPONSE(S)
			<p>Your suggestion that the proposed 2 x 88kV powerlines should be placed on the neighbouring farm, which is a game farm, will be investigated during the site visit by Me Aisling Dower upon which we will provide feedback to you.</p> <p>Alternative A has been suggested due to the fact that it is technically easier to construct and to reduce impacts.</p>
2. OTHER RELATED COMMENTS			
2.1	<p>Ek het gedurende Augustus 2013 ook 'n kragonderbreking op die plaas gehad en ongeveer 9 verwysingsnommers gekry. Elke keer se hulle ek kan weer oor 4 ure bel – so jy kan verstaan hoe frustrerend dit is. Soms het hulle by die “call centres” gese ek moet sommer die vorige nommer as verwysing gebruik. Elke keer het hulle gese Vaalbank val onder Rigi North en how meer ek verduidelik dat dit onder Vaalpark val en dat Makhalu substasie op die plaas is en 10km vanaf Vaalpark is, se hulle vir my dit is geregistreer onder Rigi North en iemand van Nigel of wie weet waar wat honderde kilometres van hier af sal gaan kyk.</p> <p>Na dae kry jy dan 'n sms wat se: “Correct your premise!”</p> <p>Na baie mooipraat, soebat, huil naderhand is dit herstel. Dit neem elke keer ongeveer 3 tot 4 dae voor die krag</p>	<p>De Kock, Wilna Landowner Vaalbank 238 Portion 2 Email 20 January 2014</p>	<p>Your dismay with the service from Eskom during the several power outages has been noted and is empathised with, however this comment is outside of the scope of our project and can only be addressed by Eskom's technical and customer services divisions. We trust Eskom project managers will take note of these concerns and complaints and will address these accordingly.</p>

	COMMENTS, QUESTIONS AND ISSUES	COMMENTATOR(S) SOURCE(S)	RESPONSE(S)
	<p>uiteindelik herstel word.</p> <p>Ek verhuur die huis op die plaas en my huurder raak baie moeilik as hy alles in sy yskas en vriekas verloor. My werker het elke keer ook al sy vleis in sy vrieskas verloor. Geen selfone kan gelaai word nie, geen lig geen niks. Dit is 'n gevaarlike plek om te bly en as jy nie eers 'n selfoon het nie en daar is geen ligte ens.....</p> <p>Op 14 Desember 2013 was daar weer 'n kragonderbreking. Verwysingsnommers: 110367072, 110390030, 110483101, 11091511, 110494332, 110495707, 110499543, 110499683 ens. Op 15 Desember kry ek om 21:32:23, 21:36:55, 21:54:12 en 21:56:53 SMS'e wat se "correct your premise!" Op 16 Desember kry ek 'n SMS wat se "power restored" (SMS om 14:19:40). Intussen het ek die tegnikus wat die herstelwerk gedoen het se nommer gekry – bel hom en se ek het die SMS gekry. Hy se toe dit sal nog ongeveer 2 ure neem voor hulle klaar sal wees. Blykbaar wou die "circuit breaker" nie op nie. Dit is toe met 'n "bundle conductor" vervang en nuwe kables is aangele. Dit is nou weer na al die gesoebat en gesmeek en verduidelik waar die plaas is en mense by die "call centres" wat my vra: Mevrou, watter groot dorp is naby, Sasolburg?!! Weer verlies van inhoud van yskaste ens. Ens en 'n huurder wat vir my se hy gaan in 'n hotel bly en ek moet die koste dra.</p>		

	COMMENTS, QUESTIONS AND ISSUES	COMMENTATOR(S) SOURCE(S)	RESPONSE(S)
	<p>Op Vrydag 20 Desember 2013 weer 'n herhaling van die vorige kere. Verwysingsnommers 111057451, 111099135, 111111663, (ek le 'n formele klag verwysingsnommer 111113477) waarop NIEMAND tot vandag toe reageer het nie, verder nommers op 22 Desember 111136901 en 111160089. Intussen is my huurder woedend, ek doen my bes maar geen reaksie nie. Hy ontvang besoekers vir Kersfees, sy voorrade in die yskas verrot en my werker was 'n paar dae met verlof en al sy vleis in sy gesluite vrieskas verrot, ons het nie gedink daar sal so gou na die vorige incident weer 'n probleem wees nie. Hierde gaan elke keer gepaard met 'n gesmeek, gesoebat en verduidelikings waar die plaas is maar verniet!</p> <p>Net toe ek besluit ek gaan nou self na die kantoor op Vaalpark ry om te kyk of ek nie iets kan regkry nie lui my telefoon en 'n wonderlike, behulp same, vriendelike vrou van die Eskom kantoor op Senekal (Haar naam is TSOARELO, 'n buitengewone ster werker!) bel my en se sy is besig om die vorige besonderhede op haar rekenaar in te voer en nou sien sy ek al weer 'n problem. Sy se toe vir my die kantoor op Vaalpark het nou na Senekal verskuif en niemand het ons eers in kennis gestel nie. Ek was verstom! Ek vertel haar toe hoe ek sukkel en sy het 'n</p>		

	COMMENTS, QUESTIONS AND ISSUES	COMMENTATOR(S) SOURCE(S)	RESPONSE(S)
	<p>persoon op Vaalpark gekontak en gevra om plaas toe te gaan. Hulle het my gebel en dadelik iemand gestuur en die fout is herstel. Ek het ook met haar hoof gepraat en hy het gese al my besonderhede is nog al die jare verkeerd op die rekenaar op Vaalpark ingevoer. Hy het verder ondersoek ingestel en hulle het gese dit kan nie Bloemfontein verander word nie dit moet op n ander manier gebeur. Verlede week het Tsoarelo my geskakel en gese sy het my rekening gesluit – dis al manier hoe hulle die fout kon regstel en 'n nuwe rekening oopgemaak met die regte besonderhede. Sy het my nuwe rekeningnommer per SMS gestuur asook die finale rekening gestuur op die ou rekeningnommer. Sy het ook vir my die regte paalnommer gestuur nadat verskeie mense al nadat ek klagtes gele het vir my gese het ek moet net se die tegnici van Vaalpark moet kom en hoe meer ek dit vir die “call centres” se, se hulle vir my dit is nie so op die rekenaar nie.</p> <p>Dit was regtig nie vir my aangenaam nie en al hierdie gebeure het my geweldig ontstel – gelukkig is daar nog mense soos TSOARELO wat werklik 'n pluimpie verdien omdat sy uit haar eie gesien het hier is 'n probleem en dit aangespreek het en ek is baie dank aan haar en haar hoof verskuldig wat soveel moeite gedoen het om hierde problem op te los.</p>		